

Humor sense lletra

Bartomeu Bardagí (Barcelona, 1915-2003), corrector (Pla, Gran Enciclopèdia Catalana, *Avui*); traductor (Josep M. Gironella, Pere Voltes, Cornell Woolrich, Salvador Dalí) i autor del llibre de records *Humor amb lletra i música* (1991), sobre personatges del món de les lletres i de la música, és absent del *Diccionari de la literatura catalana*.

Descol·locada

En un dels moments més tensos de la relació entre Émile i Marguerite, arran de l'enverinament del gat, Simenon explica que ella puja a la sala i es queda dreta al seu davant ("debout devant lui"). Quaderns Crema-Lluís Maria Todó diuen, en la seva versió d'*El gat*, que es queda dreta "al seu costat".

Fan Alcía poc agraïda

L'Alcía d'*A través del mirall* dona les gràcies al Genet per haver-la acompanyat i per la cançó, que li ha agradat molt ("and thank you very much for coming so far –and for the song– I liked very much"). L'Alcía de labutxaca-Salvador Oliva només li dona les gràcies per haver-la acompanyat: "I moltes gràcies per haver-me acompanyat fins aquí. Pel que fa a la cançó, m'ha agradat molt".

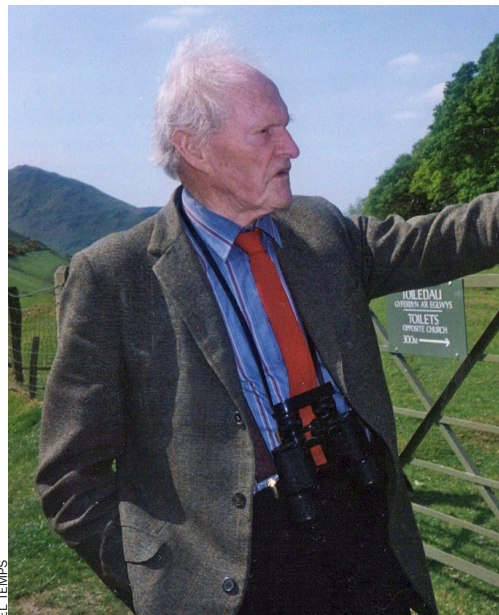
Un Pompeu Gener amagat

A més de les pàgines reportades a l'índex, Pompeu Gener és esmentat per Estelrich, a la pàgina 358 dels *Dietaris*.

És un bon comerciant o no?

El DIEC1, manté el DIEC2, diu que un fenici és la "persona que presenta les característiques atribuïdes als fenicis, com ara capacitat per al comerç, interès pels béns materials, etc.", i que si usem aquest significat com a adjectiu dona aquesta locució: "És tan fenici, que ho vendrà més car que ningú". No havíem quedat que el fenici té capacitat per al comerç? El professional del comerç més capaç i competent és aquell que ven més car que ningú?

Anna Crowe i Joan Margarit tradueixen R.S. Thomas per l'interès especial que té per als catalans

L'obra del poeta místic R.S. Thomas està marcada per un fort sentiment nacionalista.

Anna Crowe (Plymouth, Anglaterra, 1945), poeta i traductora de poemes catalans a l'anglès, i el també poeta Joan Margarit (Sanaüja, Segarra, 1939), signen conjuntament la traducció d'una antologia bilingüe de l'autor gal·lès d'expressió anglesa R. S. Thomas (Cardiff, 1913-2000), publicada per Proa, amb el títol *No hi ha treva per a les fúries. Poemes seleccionats*, arran del centenari de l'escriptor.

El títol del llibre correspon a d'un dels 16 llibres triats per a extreure'n la tria, precisament el darrer que va publicar en vida, l'any 1995.

Joan Margarit indica en el seu assaig introductor, "R.S. Thomas: misticisme i nacionalisme", que han traduït R.S. Thomas, que l'any 1995 va fer un recital a

l'Institut Britànic de Barcelona, perquè és un dels grans poetes del segle XX, "però també perquè pensem que té un interès especial per als lectors catalans".

Els resultarà interessant als lectors catalans, pensa Margarit, el ressò de qüestions d'identitat conegudes i el dramatisme de la supervivència d'un país i d'una llengua en una situació molt més límit que la nostra avui, però potser no tan diferent si pensem en l'any 1939, quan el nostre país també passava una època de prostració i decadència que el posava al límit de la seva existència com a país.

Segons Margarit, l'obra poètica de Ronald Stuart Thomas té dos personatges principals, Déu i Gal·les, els eixos de coordenades de la mirada del poeta i capellà anglicà, el místic religiós més important del segle XX en llengua anglesa, a l'altura del seu antecedent catòlic del segle anterior, Gerard Manley Hopkins. En el cas de R.S. Thomas, però, a vegades, matisa Margarit, el místic és, en la mateixa persona, l'antagonista ideològic del revolucionari obsessionat per la missió impossible d'alliberar Gal·les d'Anglaterra.

És, continua Margarit, el místic que es mira en Déu o, millor dit, en el buit de Déu, un poeta que seria difícil que sorgís lluny d'una tradició religiosa on la pròpia consciència és el més important per a una persona, més que qualsevol pensament o sentiment, sempre amb el risc d'una vida interior destructora per massa obsessiva. Del poeta teníem, recorda Margarit, el recull *El cel a la finestra* (Columna, 1995) en versió de Francesc Parcerisas i Jordi Ainaud.

Una gran part de l'obra del poeta, indica Anna Crowe en la nota biogràfica que li dedica, tracta del paisatge i del poble gal·lès i ho fa subratllant-ne l'aspecte polític: per a ell, el poble gal·lès era un poble vençut. Molts poemes, diu Anna Crowe, parlen de la vida dels seus feligresos, els pagesos, els obrers i les seves dones i tota la vida va escriure poemes a l'entorn d'un *Prytherch*, personatge arquetípic en el qual el poeta veu les qualitats que més admirava en un pagès: un estoïcisme i un coratge extraordinaris, virtuts amb les quals s'enfronta a la duresa brutal de la vida rural. El poeta el presenta en el primer poema que obre l'antologia, "Un pagès", del llibre *Les pedres del camp* (1946), "resistint com un arbre sota la curiositat de les estrelles".

Lluís Bonada